

မိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ
mgvoe.com

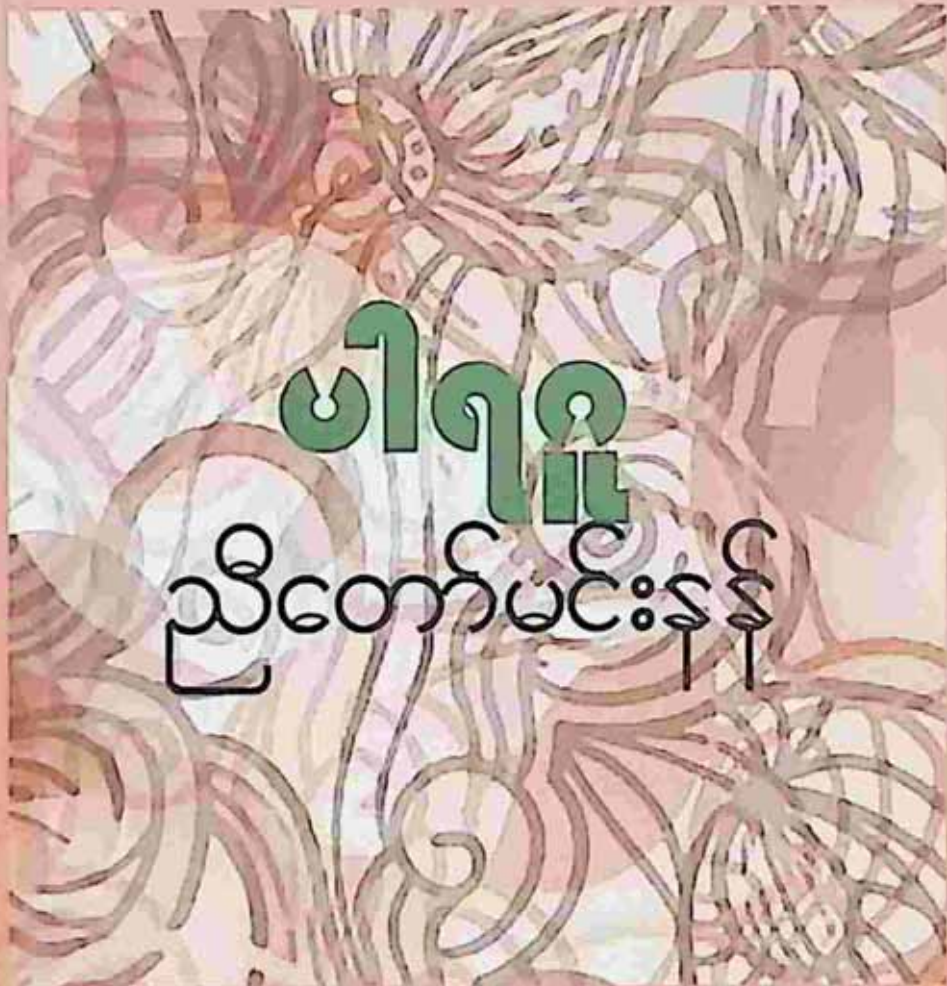
ပါရဂူ

ညီတော်မင်းနှင့်

ပြန်လည်နိတ်နိပ်ခြင်း

mgvoe.com

“သုန္ဒရီအား မျက်နှာလွဲခဲ့ပြီးလျှင် နန္ဒသည် နန်းတော်အောက် သို့ လျင်မြန်စွာဆင်းသက်လာခဲ့လေ၏။ သို့ရာတွင် ခြေကျင်း သံကြားရပြန်သဖြင့် နောက်ဆံတင်းသွားပြန်သည်။ ကာမဂုဏ် အာရုံက သူ့အား တုတ်နှောင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် တရားဓမ္မ စိတ်က သူ့ကိုရှေ့သို့ဆွဲဆောင်ခေါ်ငင်နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ သည်ရေဆန်ကို လှော်တက်နေရသည့် လှေနာဝါကဲ့သို့ ခဲယဉ်း စွာဖြင့်ပင် ရှေ့သို့သွားနေရလေ၏။”

ပါရဂူ ညီတော်မင်းနု

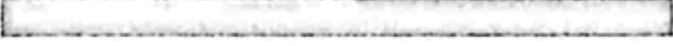

PYG0017
1,700.00 KS

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊
 ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
 အပြင်အဆင် - အမ်အက်စ်အို
 ၂၀၁၅၊ မေလ၊ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း၊ ၁၉၆၃ အမျိုးသားပုံနှိပ်တိုက်ထုတ်ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀
 ရောင်းစျေး ၁၇၀၀ ကျပ်

သုန္ဒရနန္ဒ(ခေါ်)ညီတော်မင်းနန်
 ပါရဂူ - ရန်ကုန်၊
 စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ၂၀၁၅၊
 စာမျက်နှာ ၁၃၀ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ
 (၁) သုန္ဒရနန္ဒ(ခေါ်)ညီတော်မင်းနန်

သုန္ဒရုနန္ဒ(ခေါ်) ညီတော်မင်းနန်

နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ နီးပါးက ထင်ရှားခဲ့သော
အဘိဓမ္မာနှင့်ကဗျာဆရာကြီး
အဿဇောသ

ပါရဂူ

မြန်မာပြန်

ဖြန့်လည်ရိုက်နှိပ်ခြင်း

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

(130) Handwritten text, possibly a date or a specific reference number.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

Handwritten text, possibly a name or a subject line.

မာတိကာ

- နိဒါန်း	၁
၁။ ကပိလဝတ်နေပြည်တော်	၁၇
၂။ ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန	၂၂
၃။ တထာဂတ	၂၆
၄။ နန္ဒနှင့် သုန္ဒရီ	၃၀
၅။ နန္ဒအား ရဟန်းပြုပေးခြင်း	၃၅
၆။ သုန္ဒရီ၏အပူမီး	၄၁
၇။ နန္ဒမင်းသား၏အပူမီး	၄၇
၈။ မိန်းမ၏အပြစ်	၅၂
၉။ မာန်မာန၏အပြစ်	၆၀
၁၀။ နတ်ပြည်သို့	၆၇
၁၁။ နတ်ပြည်၏အပြစ်	၇၄
၁၂။ ယုံကြည်သဒ္ဓါ	၈၂
၁၃။ အကျင့်သီလ	၈၇
၁၄။ သတိတရား	၉၁
၁၅။ ဝိတက်ကိုပယ်	၉၈
၁၆။ အရိယသစ္စာ	၁၀၅
၁၇။ အမြိုက်ချမ်းသာ	၁၁၅
၁၈။ တရားဟောသူနန္ဒ	၁၂၃

mgyc.com

mgyc.com

နိဒါန်း

စာဖတ်သူများ၏ လက်ဝယ်တွင်ရောက်ရှိနေသော သုန္ဒရနန္ဒ (လှသောနန္ဒ) ခေါ် 'ညီတော်မင်းနန်' မှာ ကဗျာဆရာ သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဆရာ အဿယောသ၏ သက္ကတဘာသာဖြင့် ဖွဲ့ဆိုသီကုံးထားသော 'ဆောက်ဒရနန္ဒ' ခေါ် ကဗျာအဖွဲ့ကို မြန်မာစကားပြေဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုထားသည့်စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဗျာဝတ္ထု၏အဓိက ဇာတ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား၏ ညီတော် နန္ဒ ဖြစ်လေသည်။

သိဒ္ဓတ္ထနှင့်နန္ဒမှာ ညီနောင်တော်ကြသော်လည်း သူတို့နှစ်ဦး၏ သဘောသဘာဝမှာ ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် တောင်နှင့်မြောက်ပမာ ဖီလာဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။ သိဒ္ဓတ္ထသည် ငယ်စဉ်ကာလကပင် လောကကိုငြီးငွေ့ပြီး သစ္စာတရားကို ရှာမှီးလိုသည့်ဆန္ဒရှိခဲ့သည်။ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကိုစွန့်ပယ်ပြီး မလျော့သောလုံ့လဖြင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကိုရအောင် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ခဲ့လေသည်။ နန္ဒကမူ ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ လောကီအာရုံကို ခုံမင်တွယ်တာခြင်းမှာ သူ့စရိုက်သူ့ဝသီဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ကာမဂုဏ်ရွံ့တွင်း၌ ကျွန်ုပ်တို့နေသည့် နန္ဒအား ဗုဒ္ဓကထုတ်ဆယ် ကယ်တင်ခဲ့ရလေသည်။ ယင်းအကြောင်းကို ကဗျာဆရာအသွယ် ယောသက 'သုန္ဒရနန္ဒ' တွင် အနုပညာမြောက်စွာဖြင့် ကဗျာဖွဲ့ထား လေသည်။

နန္ဒ၏အကြောင်း

'သုန္ဒရ နန္ဒ' တွင်ပါသော နန္ဒ၏အကြောင်းကို အကျဉ်းချုပ်ဖော် ပြရမည်ဆိုလျှင်...

သုန္ဒရီသည် နန္ဒ၏ကြင်ဖက် ဇနီးဖြစ်သည်။ နန္ဒသည် ဗုဒ္ဓ၏ညီ တော်ဖြစ်သည်။ နန္ဒနှင့်သုန္ဒရီသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အလွန်တရားပင် ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြလေသည်။ တစ်နေ့သ၌ ဗုဒ္ဓသည် နန္ဒအား ကျောင်း တော်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီး ရဟန်းပြုပေးလိုက်လေ၏။

ချစ်သူ နန္ဒပြန်မလာသဖြင့် သုန္ဒရီ အပူမီးတောက်လောင်နေသ ကဲ့သို့ပင် နန္ဒလည်း ချစ်သူ သုန္ဒရီနှင့် ကွဲကွာနေရသဖြင့် အတိဒုက္ခ ရောက်နေရှာသည်။ မအိပ်နိုင် မစားနိုင် တမိုက်မိုက်တတွေတွေဖြစ်နေ သည်။ ရဟန်းများက နန္ဒအား တရားပြကြ၏။ သို့ရာတွင် အရာမထင် အချည်းနှီးအလဟဿပင်။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓသည် နန္ဒအား ဟိမဝန္တာတောင်ထက်သို့ ခေါ် ဆောင်သွား၏။ ဟိမဝန္တာတောင်ထက်၌ မျောက်မမျက်ကန်း တစ်ကောင်ကိုပြပြီး ဗုဒ္ဓကနန္ဒအား "နန္ဒ၊ ဒီမျောက်မ မျက်ကန်းနှင့် သင့်ချစ်ဇနီး သုန္ဒရီ ဘယ်သူကလှသနည်း" ဟု မေးလိုက်လေ၏။ နန္ဒကပြုံးပြီး "ဒီမျောက် မမျက်ကန်းနှင့် အရှင်ဘုရား၏ ခယ်မတော် ဟာ မနှိုင်းအပ် မယှဉ်အပ်ပါ" ဟု ပြန်လျှောက်ထားလေသည်။

ထို့နောက် ဗုဒ္ဓသည် နန္ဒအား ဟိမဝန္တာတောင်ထက်မှတစ်ဆင့် နတ်ပြည် နတ်လောကသို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြန်လေသည်။ နတ် လောက၌ နတ်ကညာများကိုတွေ့မြင်ရသောအခါ ဗုဒ္ဓသည် နန္ဒအား

နတ်ကညာများနှင့် သုန္ဒရီ၏ ခြားနားချက်ကို မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ နန္ဒက “မျောက်မ မျက်ကန်းနှင့် အရှင်ဘုရား၏ ခယ်မတော် မနှိုင်း အပ် မယှဉ်အပ်ဖြစ်သလို ဒီနတ်ကညာများနှင့်လည်း အရှင်ဘုရား၏ ခယ်မတော်ဟာ မနှိုင်းအပ် မယှဉ်အပ်ပါ” ဟု ပြန်လည်လျှောက်ထား လေ၏။

နန္ဒသည် သုန္ဒရီကိုမေ့ပြီး နတ်ကညာများကို စွဲစွဲလမ်းလမ်းဖြစ် သွားလေသည်။ နတ်ကညာများကို ရယူပေါင်းသင်းလိုသည့် အာသာ ဆန္ဒပြင်းပြလာသည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓက နန္ဒအား ယင်းနတ်ကညာများကို ရရာရကြောင်း နည်းလမ်းကား တရားအကျင့်ကို ကျင့်ကြံအားထုတ် ခြင်းပင်ဖြစ်၏ဟု ပြောပြလေ၏။

နန္ဒသည် နတ်ကညာများကိုရလိုစိတ်ဖြင့် တရားအကျင့်ကို ကျင့် ကြံအားထုတ်လေသည်။ ထိုအခါ အာနန္ဒာက နန္ဒအား နတ်စည်းစိမ် ဟူသည်မှာ မမြဲကြောင်း၊ တစ်ခဏသာခံကြောင်း၊ ကံကုသိုလ်ကုန်ဆုံး ပါက နတ်ပြည်နတ်လောကက ပြန်ဆင်းလာရတတ်ကြောင်းကို ရှင်း လင်းပြောပြ၏။ နန္ဒသဘောပေါက်သွားလေသည်။ ဗုဒ္ဓအထံတော်မှ တရားအဆုံးအမကို နာကြားရပြီးနောက် တရားအကျင့်ကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်သောအခါ နန္ဒသည် ရဟန္တာဖြစ်သွားလေသည်။

မူကွဲသည်

နန္ဒ၏ အကြောင်းအရာသည် ဥဒါန်း၌လည်းကောင်း၊ ဇာတ် တော်တွင်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာတွင်လည်းကောင်း ပါဝင် သည်။ သို့ရာတွင် ဤ ‘သုန္ဒရီနန္ဒ’တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် နန္ဒ၏အ ကြောင်းအရာနှင့် ပါဠိစာပေများတွင်ပါရှိသည့် နန္ဒ၏အကြောင်းအရာ တို့သည် အတန်ငယ်ကွဲပြားခြားနားမှုရှိလေသည်။

သုန္ဒရီနန္ဒကဗျာအဖွဲ့သည် တရားနှင့်အချစ်၏စစ်ပွဲကို သရုပ် ဖော်ထားသည့် ကဗျာအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ နန္ဒ၏စိတ်နှလုံးထဲတွင် ကာမ

ဂုဏ်အာရုံနှင့် တရားဓမ္မတို့သည် တိုက်ပွဲဖြစ်ကြသည်။ အပြီးသတ် တွင်မူ တရားဓမ္မကအနိုင်ရသွားသည်။

‘သုန္ဒရနန္ဒ’ နှင့် ‘နန္ဒ’ သုန္ဒရီ ချစ်သူမောင်မယ်တို့၏ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးချစ်ခင်ကြင်နာပုံကို ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အောင်မြင်မှုရရှိသကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓ ၏တရားအဆုံးအမများကို လှပသော စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့ဆိုရာ၌ လည်း အောင်မြင်မှုရရှိလေသည်။

ကဗျာစွမ်းရည်

ကဗျာသည် လူသား၏စိတ်နှလုံးကို ဆွဲဆောင်ယူရာ၌ အထိ ရောက်ဆုံးသော၊ အရေးပါအရာရောက်ဆုံးသော လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခက်ခဲနက်နဲသည့် အဘိဓမ္မာနှင့် တရားဓမ္မ သဘောများကို ရိုးရိုးလူထု၏နှလုံးအတွင်းသို့ ထွင်းဖောက်ဝင်ရောက် သွားနိုင်စေရန်အတွက် အချို့ပညာရှင်များသည် ယခင်အခါကလည်း ကဗျာ၏အကူအညီကို ယူဖူးခဲ့ကြလေပြီ။ ယနေ့လည်း ယူနေကြ သည်။ နောင်ကိုလည်း ယူကြပေဦးမည်။

ဤ ‘သုန္ဒရ နန္ဒ’ ကဗျာကိုဖွဲ့သူ အဿဇောသမာ ထင်ရှား ကျော်ကြားသည့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် သူသည် ကဗျာအနုပညာကို လက်မလွှတ်ပေ။ ကဗျာကိုတန်ဖိုးထားပုံ ကို ‘သုန္ဒရ နန္ဒ’ ကဗျာအဆုံးသတ်တွင် အဿဇောသက အောက်ပါ အတိုင်းရှင်းလင်းပြောပြထားပေသည်။

“လွတ်ငြိမ်းမှုတရားဓမ္မ ဟောပြောချက်များအပြည့်ဖြစ်သော ဤကျမ်းသည် ငြိမ်းချမ်းမှုပေးရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ ရွှင်ပျော်မှုပေးရန် အတွက် မဟုတ်ပေ။ စာဖတ်သူများအား ဆွဲဆောင်ရန်အတွက် ဤ ကျမ်းကို ကဗျာအဖွဲ့ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကျမ်း၌ လွတ်ငြိမ်းမှုတရားဓမ္မများမှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်တို့ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည့် အရာများမှာမူ ကဗျာသဘောအရ ရသရှိစေရန်အတွက် ဖြစ်လေ

သည်။ ဆေးခါးကို သောက်နိုင်ရန်အတွက် အချိုရောထားသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်”

သုန္ဒရီနန္ဒ

‘သုန္ဒရီ နန္ဒ’ သည် အခန်း ၁၈ ခန်းပါဝင်သည့် ကဗျာအဖွဲ့ဖြစ် သည်။ ယင်းကဗျာအဖွဲ့၌ ဗုဒ္ဓတရားများကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော စကားလုံးများဖြင့် သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ယင်းကဗျာအဖွဲ့သည် ထေရဝါဒအယူအဆကို အဓိကထားပြီးဖွဲ့သည့် ကဗျာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် မဟာယာနသဘောတရားများလည်း ပါဝင် ထည့်သွင်းထားသည်ကို တွေ့ရပေ၏။

‘သုန္ဒရီနန္ဒ’ ကဗျာအဖွဲ့ကို ပထမဆုံးစ၍တွေ့သည်မှာကား နိပေါ ဘုရင်၏စာကြည့်ပိဋကတ်တိုက်၌ဖြစ်၏။ ထိုစာကြည့်ပိဋကတ်တိုက် ၌ သုန္ဒရီနန္ဒကဗျာရှေးဟောင်းလက်ရေး ပရပိုက်မူနှစ်ခုကို တွေ့ကြရ လေသည်။ ထိုမူနှစ်ခုလုံးမှာ မူကောင်းမူသန်များ မဟုတ်ကြပေ။ ယင်း မူများကို အခြေခံပြီးလျှင် ပဏ္ဍိတ် ပရာပရဆတ် ရှာဆထရီဆိုသူက သုန္ဒရီနန္ဒကို တည်းဖြတ်သုတ်သင်ပြီးလျှင် ၁၉၁၀ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေလိုက်လေသည်။ ထို့နောက်တွင် ဥရောပတိုက်မှ ပညာရှင်ပေါင်း များစွာက သုန္ဒရီနန္ဒကဗျာကို မူကောင်းမူသန်ဖြစ်လာအောင် အပင် ပန်းခံပြီး တည်းဖြတ်သုတ်သင်ကြလေသည်။ ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် မူလ မူဟောင်းများနှင့် သုတ်သင်တည်းဖြတ်ပြီးဖြစ်သည့်မူများကို အခြေခံ ပြီးလျှင် ဒေါက်တာဂျန်စတန်က သုန္ဒရီနန္ဒကဗျာ မူကောင်းမူသန် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေ၏။

သုန္ဒရီနန္ဒ၌ ကဗျာ၏အင်္ဂါရပ်ဖြစ်သော သိင်္ဂီရရသ၊ သန္တရသ စသည်တို့ အပြည့်အဝပါရှိလေသည်။ သုန္ဒရီနန္ဒတွင် ပါဝင်သည့် ကဗျာအဖွဲ့အချို့ကို ဤနိဒါန်းတွင် မိတ်ဆက်သဘောဖြင့် ထုတ်နုတ် ဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင်...

မိတ်ဆက်ကဗျာ

ဗုဒ္ဓသည် နန္ဒ၏နန်းဆောင်ကို ဆွမ်းခံကြွလာ၏။ သို့ရာတွင် မည်သူကမှ ဆွမ်းမလောင်းသဖြင့် ပြန်လှည့်ထွက်သွားလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို နန္ဒကြားသိရသောအခါ စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားပြီး သုန္ဒရီအား စိတ်မချတချဖြင့် ဗုဒ္ဓနောက်သို့ လိုက်သွားလေ၏။ ထိုပန်းချီကားကို သုန္ဒရီနန္ဒ၌ ဤသို့သရုပ်ဖော်ထားသည်။

“ဗုဒ္ဓအား ကြည်ညိုလေးစားသည့် စိတ်ဓာတ်သည် နန္ဒမင်းသားအား ရှေ့သို့ဆွဲခေါ်သွားသည်။ သို့ရာတွင် မယားစိတ်က သူ့ကိုနောက်သို့ ပြန်တုတ်ဆွဲနေသည်။ မရေမရာဖြစ်နေသဖြင့် သူသည် ရှေ့သို့ လည်းတိုးမသွားပေ။ ရပ်တန့်၍လည်းမနေပေ။ လှိုင်းတံပိုးပေါ်၌ ကူးနေသော ဟင်္သာမင်းသည် ရှေ့သို့လည်း တိုးမသွား၊ ရပ်တန့်၍လည်း မနေသကဲ့သို့ ထိုနည်းအတိုင်းပင် နန္ဒ၏အခြေအနေဖြစ်နေလေသည်။”

ရေလှိုင်းသည် ရေပေါ်ကူးသွားနေသည့် ဟင်္သာအား နောက်သို့ ပြန်ပို့သည်။ ကူးခတ်နေသော ဟင်္သာငှက်ကမူ ရှေ့သို့သွားနေသည်။ ထိုအခါ၌ ဟင်္သာငှက်သည် ရှေ့သို့လည်းတိုးမသွား၊ တစ်နေရာတည်းတွင်လည်း ရပ်မနေနိုင်ပေ။ ထိုဟင်္သာငှက်နှင့် နန္ဒကို ဥပမာပေးလိုက်လေသည်။ အလွန်လှပသည့်ဥပမာဖြစ်ပြီး နန္ဒ၏စိတ်အခြေအနေကို ကွက်ခနဲပြေးမြင်စေခဲ့လေသည်။ ယင်းအသုံးမျိုးကို အတုလိုက်ပြီး ကဗျာဆရာကြီးကာလီဒါသည် ကုမာရသမ္ဘဝတွင် သုံးနှုန်းဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

ယင်းအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ကဗျာဆရာ အဿဃောသသည် နောက်ထပ်လှပသည့် ဥပမာတစ်ခုဖြင့် ဖော်ပြပြန်လေ၏...

“သုန္ဒရီအား မျက်နှာလွှဲခဲ့ပြီးလျှင် နန္ဒသည် နန်းတော်အောက်သို့ လျင်မြန်စွာဆင်းသက်လာခဲ့လေ၏။ သို့ရာတွင် ခြေကျင်းသံကြားရပြန်သဖြင့် နောက်ဆံတင်းသွားပြန်သည်။ ကာမဂုဏ်

အာရုံက သူ့အား တုပ်နှောင်ထားသည်။ သို့ရာတွင် တရားဓမ္မ စိတ်က သူ့ကိုရှေ့သို့ဆွဲဆောင်ခေါ်ငင်နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ သည်ရေဆန်ကို လှော်တက်နေရသည့် လှေနာဝါကဲ့သို့ ခဲယဉ်း စွာဖြင့်ပင် ရှေ့သို့သွားနေရလေ၏။”

နန္ဒသည် သုန္ဒရီအား အလွန်တရာချစ်မြတ်နိုးသည်။ သုန္ဒရီ သည် နန္ဒအားမခွဲနိုင် မခွာရက်ပေ။ သူတို့နှစ်ဦး၏ ချစ်ခင်ကြင်နာပုံကို ကဗျာဆရာက ဤသို့ခြယ်မှုန်းရေးပြထားသည်...

“နန္ဒက စက္ကဝက်ငှက်ဖိုဆိုလျှင် သူ၏ ကြင်ယာသုန္ဒရီက စက္က ဝက် ငှက်မဖြစ်လေသည်။ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးသည် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အရိပ်တကြည့်ကြည့်ဖြစ်နေကြ၏။ နန္ဒသည် သုန္ဒရီနှင့် ကင်းကွာနေလျှင်လည်းကောင်း၊ သုန္ဒရီသည် နန္ဒနှင့်ကင်းကွာ နေလျှင်လည်းကောင်း၊ လမင်းနှင့်ကင်းကွာနေသည့် ညဉ့်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ညဉ့်နှင့်ကင်းကွာနေသည့်လမင်းကဲ့သို့လည်း ကောင်း တင့်တယ်ခြင်း မရှိပေ”

သုန္ဒရီနန္ဒကဗျာ၌ ဗုဒ္ဓ၏အဘိဓမ္မာနှင့် တရားတော်အချက်အ လက်များကိုလှလည်း လှပ၊ သိလည်းသိလွယ်သည့် စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့ဆိုရေးပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ နိဗ္ဗာန်၏အကြောင်းကို ဤကဲ့ သို့ ရှင်းလင်းထားလေသည်။

“ချုပ်ငြိမ်းသွားသည့် ဆီမီးသည် မြေကြီးပေါ်မှာလည်းရှိမနေ ပေ။ ကောင်းကင်သို့လည်းရောက်မသွား။ ဘယ်အရပ်မျက်နှာများသို့ မှလည်းရောက်မသွား။ ဆီကုန်သွားသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိသွား ခြင်းမျှသာလျှင်ဖြစ်၏။ ထိုနည်းတူစွာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် သည် မြေကြီးပေါ်မှာလည်း ရှိမနေပေ။ ကောင်းကင်သို့လည်း ရောက် မသွား။ ကိလေသာဆီကုန်ခန်းသွားသည်ဖြစ်၍ ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိသွား ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏”

နိဗ္ဗာန်သဘောကို ဆီမီးနှင့်ဥပမာပေးပြီး လွယ်လွယ်ကလေး

ပြောပြထားသည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက သေသည်၏အခြားမဲ့၌ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသည့် ဘုံလောကတစ်ခုခု၌ နိဗ္ဗာန်ရှိသည်ဟု အထင်အမှတ် မှားနေကြသည်။ အမှန်ကား ယင်းသို့မဟုတ်။ ဤလောက၌ပင် ကိလေသာဆီကုန်သွားသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သွားရခြင်းဖြစ်လေသည်။ ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိသွားရခြင်းဖြစ်လေသည်။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ဆီမီးဥပမာကိုမူ ကဗျာဆရာသည် ပါဠိပိဋကမှယူပုံရသည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ် စူဠဟတ္ထိပဒေါပမ သုတ်တွင်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ်တွင်လည်းကောင်း၊ သံယုတ္တနိကာယ် အဂ္ဂိဝစ္ဆဂေါတ္တသုတ်တွင်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသည် နိဗ္ဗာန်ကို ဆီမီးနှင့် ဥပမာပေးပြီး ညွှန်ကြားဟောပြထားလေသည်။

နန္ဒသည် ရဟန်းပြုလိုက်သော်လည်း ကြင်ယာသန္တရီအား စွဲလမ်းတမ်းတနေသည့်စိတ်က သူ့ကို ဒုက္ခပေးနေသည်။ ရဟန်းဘဝမှာမပျော်။ ချစ်ဇနီးဆီသို့သာလျှင် အာရုံရောက်နေ၏။ ထိုအခါ မေတ္တေယျအမည်ရှိ ရဟန်းတစ်ပါးက နန္ဒအား အနိစ္စတရားကို ရှင်းလင်း ပြောပြလေသည်။ ကိုယ်ကာယအမြဲမတည်ပုံကို ကဗျာဆရာက ဤသို့ဖွဲ့နွဲ့ထားလေသည်။

“သင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ခွန်အားဗလရှိသည်ဟု ထင်မှတ်နေပါသလော။ ဤကိုယ်ခန္ဓာသည် မြေအိုးထက်ပင် အနှစ်သာရကင်းမဲ့၏ဟု ကျွန်ုပ်ထင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုလျှင် မြေအိုးကို စနစ်တကျထားလျှင် ကြာရှည်လေးမြင့်စွာခံ၏။ ကိုယ်ခန္ဓာကမူ စနစ်တကျထားစေကာမူ ကြာရှည်မခံ။ ပျက်စီးယိုယွင်းသွားတတ်၏။”

“မိမိ၏ သစ်လွင်နေသည့် အရွယ်ကိုကြည့်ပြီး သင်၏စိတ်သည် ကာမဂုဏ်အာရုံခံစားဖို့ရန်အတွက် ရှေးရှုနေသည်မဟုတ်လော။ တောင်ကျချောင်းကဲ့သို့ အဟုန်ပြင်းသည့် ယင်းစိတ်ကို ဟန့်တားထားပါလော့။ ဘယ်တော့မှ ပြန်မလာသည့်

အရွယ်သည် အရှိန်ပြင်းစွာဖြင့် ရှေ့သို့တိုးသွားနေ၏။ ကုန်လွန် သွားသည့် ဥတုသည် တစ်ဖန်ပေါ်လာပြန်သည်။ တဖြည်းဖြည်း ကုန်သွားသည့် လမင်းသည်လည်း တစ်ဖန်ပြန်ပြည့်လာသည်။ မြစ်ရေနှင့် လူတို့၏အရွယ်ကမူ သွားပြီးသည့်နောက် တစ်ဖန် ပြန်လာသည်ဟူ၍ မရှိပေ”

ကဗျာဆရာ သို့မဟုတ် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဆရာကြီး အဿဃောသ သည် သုန္ဒရီနှင့် မိန်းမတို့၏အကြောင်းကို ဤကဲ့သို့ ဝေဖန်ထား လေသည်။

“အဆိပ်နွယ်ပင်ကို ထိလျှင်လည်းကောင်း၊ မြေရှိသည့်ဂူ အတွင်း၌နေလျှင်လည်းကောင်း၊ ဓားသွားကိုကိုင်လျှင်လည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခတွေ့ ရတတ်သကဲ့သို့ မိန်းမများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် နေလျှင် ဒုက္ခတွေ့ရတတ်၏။ မိန်းမပျိုများသည် ယစ်မူးခြင်း ကိုဖြစ်စေတတ်၏။ ယစ်မူးခြင်းကုန်လွန်သွားသည့်အခါ ဘေးဘယကိုဖြစ်ပေါ်စေတတ်၏...”

“မိန်းမများ၏စကားသည် သကာလိုချိုသော်လည်း သူတို့၏ နှလုံးကမူ တမာလိုခါးသည်။ လောင်ကျွမ်းနေသည့် မီးကိုလည်း ဖမ်းကိုင်၍ရ၏။ အထည်ကိုယ်ခြပ်မရှိသည့်လေကိုလည်း ဖမ်း ကိုင်၍ရ၏။ သို့ရာတွင် မိန်းမများ၏စိတ်နှလုံးသည်ကား ဖမ်း ကိုင်၍ရသည့်အရာမဟုတ်ပေ”

မေတ္တေယျရဟန်းသည် နန္ဒအား ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၏အပြစ် ဒေါသတို့ကိုညွှန်ပြပြီး ဆိုဆုံးမလေ၏။ သို့ရာတွင် နန္ဒသည်ကာမဂုဏ် အာရုံနယ်တွင်းမှာပင် တဝဲလည်လည်ဖြစ်နေတုန်း ရှိသေးသည်။ မေတ္တေယျရဟန်း၏ တရားအဆုံးအမတို့ကို နာကြားရသော်လည်း တရားဓမ္မဆီသို့စိတ်မရောက်၊ ရဟန်းပြုထားသော်လည်း လူ့ဘောင် သို့ပင် ပြန်သွားချင်သည့်စိတ်ပေါက်နေ၏။ ထိုသဘောကိုကဗျာဆရာ ကဏ္ဍိသို့စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဥပမာများဖြင့်ရေးသားဖော်ပြထားလေသည်။

“မုဆိုး၏ ရန်ကိုကြောက်ပြီး လွတ်မြောက်ထွက်ပြေးလာ သည့် မျက်စိပြူးတူးပြတ်နှင့် သမင်ကလေးသည် ကိုယ့်အသိုက် အဝန်းရှိရာကို ပြန်သွားချင်သည့်စိတ်ပေါ်လာပေသေး၏။ ဂီတ သံဖြင့် လှည့်ဖျားခံရသည့်အတွက် ထောင်ချောက်ထဲဝင်ချင် သည့် ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာပေသေး၏။ ပိုက်ကွန်ထဲတွင် မိနေသည့် ငှက်ငယ်သည် သူ့ကိုစိတ်ကောင်းရှိသည့် လူတစ်ဦးက ပိုက်ကွန် တွင်းက လွတ်လိုက်သော်လည်း အသီးအပွင့်တွေဝေဆာနေ သည့် တောထဲတွင် လှည့်လည်ပျံသွားရင်းနှင့် လှောင်ချိုင့်ထဲ ဝင်ချင်သည့်ဆန္ဒပေါ်ပေါက်လာပေသေး၏”

“မြစ်ထဲက အနိုင်နိုင်အပေါ်တက်လာရသည့်ဆင်ပေါက်က လေးသည် မြစ်ရေကိုမက်မောသည့်အတွက် မြစ်ထဲပြန်ဆင်း ချင်သည့်စိတ်ပေါ်လာပေသေး၏။ မြေတက်နေသည့်အိမ်အ ပေါ်မှာ အိပ်ပျော်နေသည့်ကလေးကို နိုးနေသည့်အခြားပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးက နှိုးသော်လည်း ထိုကလေးသည် ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ ဖြင့်ဆွဲမိဆွဲရာကြောက်မက်ဖွယ်မြွေကို ဖမ်းဆွဲချင်သည့်စိတ် ပေါ်ပေါက်လာပေသေး၏။ တောမီးလောင်နေသည့် တော အတွင်းရှိသစ်ပင်မှ လွတ်မိလွတ်ရာ ပျံပြေးသည့်ငှက်ကလေး သည် မီးအလောင်ခံရခြင်းကို မေ့ပျောက်ပြီး အသိုက်အမြိုကို သံယောဇဉ်မပြတ်နိုင်သည့်အတွက် ထိုတောရှိရာကိုပင် တစ်ဖန် ပြန်သွားချင်သည့်စိတ် ပေါ်လာပေသေး၏။ အသိ ဉာဏ်ကင်း မဲ့သည့် ခွေးသတ္တဝါသည် မိမိအန်ထုတ်ပစ်လိုက်သည့်အစာကို တစ်ဖန်ပြန်ပြီးစားချင်သည့် အာသာ ပေါ်ပေါက်လာပေ သေး၏”

အသယောသ၏ ရေးဟန်သည် သဘာဝကျ၏။ လွယ်၏။ မိလိန္ဒပဉ္စာထဲမှ ရှင်နာဂသိန်ကဲ့သို့ သူသည် ဥပမာ ဥပမေယျ၏အကူ အညီဖြင့်သာလျှင် ခက်ခဲနက်နဲသည့် ဗုဒ္ဓတရားများကို လွယ်လင့်တကူ

ထုတ်ဖော်ရှင်းလင်းပြလေသည်။

အဿဃောသနှင့် ကာလီဒါသ

သက္ကတစာပေသမိုင်းအစဉ်၌ အဿဃောသသည် ရာမာယဏ ကျမ်းပြုဝါလမိကိထက်နောက်ကျပြီး ကဗျာဆရာကြီး ကာလီဒါသ ထက်ရှေးကျသည်။ ကာလီဒါသသည် အဿဃောသ၏ကဗျာအဖွဲ့များကို နေရာများစွာတွင် နည်းမှီထားသည်။ အဿဃောသသည် ကာလီဒါသ၏ ရှေ့သွားဖြစ်သည်။ ဤသို့ သက္ကတစာပေပညာရှင်များစွာက ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကာလီဒါသနှင့် အဿဃောသတို့သည် ကဗျာဖွဲ့ဆိုရာ၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဦးတည်ချက်ချင်းမူ မတူကြ။

ကာလီဒါသသည် နှစ်သိမ့်မှုပေးရန်အတွက် ကဗျာပြဇာတ်များကို ရေးသားဖွဲ့ဆိုလေသည်။ အဿဃောသကမူ ကာမဂုဏ်အာရုံတွင်း၌ ကျွန်ုပ်တို့နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအား လမ်းကောင်းလမ်းမှန်သို့ ပို့ရန် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကဗျာပြဇာတ်များကို ရေးသားဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။ တရားဓမ္မတည်းဟူသော ဆေးခါးကြီးကို အဿဃောသသည် ကဗျာတည်းဟူသော အချိုဖြင့် စားလို့ဝင်အောင်ဖန်တီးလေသည်။ ကာလီဒါသကဲ့သို့ အနုပညာနှင့် အလှအတွက်မဟုတ်ဘဲ တရားအဆုံးအမအတွက် ရေးသားဖွဲ့ဆိုခြင်းဖြစ်သော်လည်း သူ၏ ကဗျာများသည် ကိုယ်ပိုင်ထူးခြားချက်ကြောင့် သက္ကတစာပေလောက၌ ထိပ်တန်းကပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပေ၏။

အဿဃောသ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုလည်း ရေးသားဖော်ပြဖို့ လိုပေလိမ့်ဦးမည်ထင်သည်။

အဿဃောသသည် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဆရာကြီးများတွင် ထိပ်တန်းက ပါဝင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ မဟာယာနအုတ်တံတိုင်းကြီးကို တည်တံ့ခိုင်ခံ့အောင်ပြုလုပ်သူ ပညာရှင်များအနက် အဿ

ယောသ၏ နာမည်သည် ရှေ့တန်းက ပြေးနေလေသည်။

စာပေသမိုင်းနှင့် သာသနာ့သမိုင်းတွင် အချိန်ကာလ အတော် ကြာကြာအထိ အဿယောသအား ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဆရာတစ်ဦးအဖြစ် ဖြင့်သာလျှင် သိရှိလာခဲ့ကြသည်။ သူ၏အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်များမှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒကြာမြင့်စွာကပင် စတင်ပြီး တရုတ်ဘာသာ၊ တိဗက်ဘာ သာ၊ ဂျပန်ဘာသာစသော အရှေ့တိုင်းဘာသာများဖြင့်ပင် ဘာသာ ပြန်ဆိုထားခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။

သို့ရာတွင် ၁၈၉၃-ခုနှစ် နောက်ပိုင်းလောက်ရောက်သောအခါ အဿယောသအား အဘိဓမ္မာဆရာတစ်ဦးအဖြစ်သာလျှင် မကဘဲ ကဗျာ ဆရာတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပြဇာတ်ဆရာတစ်ဦးအ ဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း တွေ့မြင်သိရှိကြ၏။ အကြောင်းမူကား သူရေး သားခဲ့သည့် ကဗျာများနှင့် ပြဇာတ်များ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေရာ မှ သုတေသနဆရာများ၏ ကြိုးပမ်းချက်အရ ပေါ်ထွက်လာသည်ဖြစ် သောကြောင့်တည်း။

ရှေးကျသည့်ပညာရှင်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို များသောအား ဖြင့် အတိအကျသိရခဲ့သည်။ အဿယောသ၏အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ လည်း ထိုနည်းနှင့်ဖြစ်၏။ တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်ချက် ကျသော သူ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ အတိအကျအမှန်အကန်ကိုမူ မသိကြရပေ။

အိန္ဒိယနှင့်တရုတ်တို့၏ ရှေးဟောင်းစဉ်လာစကားအရသာလျှင် အဿယောသ၏အကြောင်းကို သိရှိရသည်။ ယင်းအကြောင်းအရာ များကိုလည်း ပညာရှင်များက သို့လော-သို့လော တွေးတောယုံမှား ခြင်းပြုကြ၏။

သုန္ဒရနန္ဒအပြီးသတ်တွင် “သုဝဏ္ဏက္ခိ၏သားဖြစ်သူ သာကေ တသား မဟာကဗျာဆရာကြီး ရဟန်းတော် အဿယောသ ရေးသား သည့်ကျမ်းစာ” ဟုရေးသားပါရှိသဖြင့် အဿယောသ၏အကြောင်း ကို ဝိုးတိုးဝါးတားသိရှိကြရလေသည်။ ယင်းစကားအရ အဿယောသ

၏ဇာတိရပ်ရွာကို သာကေတ (အယောဒ္ဒယ) ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သူ၏မိခင်အမည်ကို သုဝဏ္ဏက္ခိဟူ၍လည်းကောင်း ပြောစမှတ်ပြုကြလေသည်။

သူ၏ကဗျာအဖွဲ့များတွင် ဝေဒနှင့် သျှတ္တရကျမ်းဂန်များအကြောင်းကို ထည့်သွင်းရေးသားသည်ကိုထောက်၍ အဿဗောသသည် ဗြဟ္မဏမျိုးနွယ်၌ မွေးဖွားသည်ဟု အယူရှိကြ၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်က ဝေဒကျမ်းဂန်များကို သင်ကြားဆည်းပူးသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်ပြီး ရှင်ရဟန်းပြုလုပ်ခဲ့လေ၏။

ရဟန်းပြုပြီးသောအခါတွင်မူ အဿဗောသသည် ဗုဒ္ဓတရားကို ဖြန့်ဖြူးရာ၌ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ မြှုပ်နှံခဲ့လေသည်။ ပါဠိပုတ်သို့ ကြွလာပြီးလျှင် သူသည် ပြည်သူလူထုအား ဗုဒ္ဓတရား၏ နက်နဲသည့် အချက်အလက်များကို ချိုသာလွယ်ကူသော ဝေါဟာရစကားလုံးများဖြင့် ဟောကြားခဲ့လေသည်။

ဗုဒ္ဓတရားကို ဖြန့်ဖြူးရာ၌ အဿဗောသသည် အဘိဓမ္မာဉာဏ်နှင့် ကဗျာဉာဏ်ကိုသာလျှင်မကဘဲ သူ၏ထူးခြားအောင်မြင်သည့် ဂီတပညာကိုလည်း အသုံးပြုလေသည်။ ဓမ္မဂီတကို သီဆိုကျူးရင့်ပြီး တရားဓမ္မတို့ကို ညွှန်ကြားဟောပြသည်ဟုလည်း အဆိုရှိပေသည်။ သူ၏တရားဟောပြောသံမှာ ဘယ်လောက်သာယာနှစ်လိုဖွယ်ရှိသနည်းဆိုလျှင် ဟီနေသည့်မြင်းပင်လျှင် အဟီရပ်ပြီး တရားဟောသံကို နားစွင့်ပြီးထောင်သည်ဟု ဆိုရိုးစကားရှိလေသည်။

အိန္ဒိယပြည်သမိုင်း၌ အသောကမင်းကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ခဲ့သော ဘုရင်တစ်ပါးရှိသည်။ ထိုဘုရင်၏အမည်မှာ ကနိရုကဟုခေါ်သည်။ ကနိရုကသည် မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ စတုတ္ထသင်္ဂါယနာကိုတင်ခဲ့သည့် ဘုရင်ဖြစ်လေသည်။

ကနိရုကဘုရင်သည် ပါဠိပုတ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ပါဠိပုတ်ဘုရင်သည် လက်နက်ချပြီးလျှင် ကနိရုက

ဘုရင်အား ငွေခြောက်ကုဋေပေးရန် အာမခံလိုက်ရလေ၏။ ခြောက်
ကုဋေအနက် သုံးကုဋေအစား ဗုဒ္ဓ၏သပိတ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊
ကျန်သုံးကုဋေအစား ရဟန်းတော် အဿဃောသကိုလည်းကောင်း၊
ပါဠိလိပုတ်ဘုရင်က ကနိရုကဘုရင်အား ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။ ကနိရု
ကသည် အဿဃောသအား နေပြည်တော်ပေရှဝါသို့ ပင့်ဆောင်သွား
လေသည်။ ယင်းဆိုရိုးစကားမှာ မြန်မာရာဇဝင်တွင်ပါရှိသည့် အနော်
ရထာဘုရင် သထုံပြည်ကို တိုက်ခိုက်ပြီး မနုဟာမင်းထံမှ မွန်ရဟန်း
များနှင့် ပိဋကတ်သုံးပုံကို ပုဂံပြည်သို့ဆောင်ကြဉ်းလာခဲ့ပုံနှင့် ဆင်တူ
လှပေသည်။

ကနိရုကဘုရင်တင်ခဲ့သော စတုတ္ထသင်္ဂါယနာ၌အဿဃောသ
က ဒုတိယသဘာပတိအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်ဟု သိရသည်။
ကနိရုကဘုရင် ထိုမျှလောက် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့
ခြင်းမှာ အဿဃောသ၏ ညွှန်ကြားဆုံးမမှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အဆို
ရှိကြသည်။

ယင်းသို့လျှင် အစဉ်အဆက်မှတ်သားလာခဲ့ကြသော ဆိုရိုး
စကားများနှင့် တရုတ်ပြည်မှ ယူဆချက်များအရ အဿဃောသနှင့်
ဘုရင်ကနိရုကတို့သည် နီးစပ်သော ဆက်သွယ်မှုရှိပေ၏။ သို့ဖြစ်၍
အဿဃောသ၏ခေတ်မှာ ခရစ်သက္ကရာဇ် ပထမရာစုနောက်ပိုင်းနှင့်
ဒုတိယရာစုအစပိုင်း (၇၅-၁၅၀) ခုနှစ်လောက်ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းကြ
၏။

အဿဃောသသည် သုန္ဒရနန္ဒအပြင် အခြားသော ကျမ်းဂန်
များကိုလည်း ရေးသားစီရင်ခဲ့လေသည်။ သက္ကတဘာသာဖြင့် ရှိသော
ထိုကျမ်းများမှာ...

(၁) ဗုဒ္ဓစရိတ- ဤကျမ်းသည် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ကဗျာအဖွဲ့ဖြင့်
သီကုံးဖွဲ့ဆိုထားသည့် ကျမ်းဖြစ်သည်။ ခရစ်သက္ကရာဇ် ၄၁၄ ခုနှစ်
လောက်က ထိုကျမ်းကို တရုတ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုပြီး ခရစ်သက္ကရာဇ်

၈၀၀ ပတ်ဝန်းကျင်လောက်တွင် တိဗက်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုလေသည်။
၁၈၉၃ ခုနှစ်က ပါမောက္ခကာဝေလိက ထိုကျမ်းကို အင်္ဂလန်မှ ရိုက်
နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ရေးဟန်မှာ အလွန်လွယ်ပြီး ညက်ညောလှ
ပေသည်။ ပေးထားသည့် ဥပမာများမှာလည်း အလွန်တရာထိမိပြီး
အလွန်တရာလှပလှပေသည်။ ထိုထိုနေရာ၌ ရေးသားထားသည့်
သဘာဝအဖွဲ့အနွဲ့များမှာ အလွန်ပင် အသက်ဝင်လှပေ၏။

(၂) သာရိပုတ္တ ပကရဏ- ဤကျမ်းကား သာရိပုတ္တရာ ရဟန်း
ပြုပုံအကြောင်းကို ရေးထားသည့် ပြဇာတ်ဖြစ်သည်။ အခန်း ၉ ခန်း
ရှိသည်။ ဤကျမ်းကို စတင်တွေ့ရှိသည်မှာ အချိန်သိပ်မကြာလှသေး
ပေ။ အာရှအလယ်ပိုင်းတွင် တူးဖော်ရာမှ စတင်တွေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။
ဒေါက်တာလူဒါဆ်က ဘာလင်မှ ယင်းပြဇာတ်ကိုပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေ
သည်။ ယင်းပြဇာတ်၌ အခြားသက္ကတပြဇာတ်များမှာကဲ့သို့ ပြဇာတ်
အင်္ဂါရပ်များ အပြည့်အစုံပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။

(၃) ဝဇေ သူစိ ဥပနိသျှဒ်- ဤကျမ်း၌ ဇာတ်ဝါဒကို တိုက်
ဖျက်ထားလေသည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒတို့သည် ဇာတ်နိမ့်ဇာတ်မြင့်ခွဲခြားမှုကို
အယူမရှိ။ အဿယောသသည် ဤကျမ်း၌ ဇာတ်နိမ့်ဇာတ်မြင့်ဝါဒကို
ဝေဖန်ထားလေသည်။ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များက ဤကျမ်းကို အဿ
ယောသရေးသည့် ကျမ်းမဟုတ်ဟု အယူရှိကြသည်။

(၄) မဟာယာန သဒ္ဓပ္ပာဒသျှတ္တရ- ဤကျမ်းကို တရုတ်ဘာ
သာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ဂျပန်ပညာရှင်ဆူဒေကီးက ပြန်ဆိုလေ
သည်။ ဤကျမ်း၏ မူလသက္ကတကျမ်းမှာမူ လုံးဝပျောက်ကွယ်တိမ်မြုပ်
နေပေသည်။ ဤကျမ်း၌ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာ၏သဘောတရား
များကို ရေးပြထားလေသည်။ ဤကျမ်းသည် အဘိဓမ္မာကျမ်းဖြစ်
သည်။ ဤကျမ်းကိုကြည့်လျှင် အဿယောသ၏နက်နဲသည့် အဘိ
ဓမ္မာအသိဉာဏ်ကို ချင့်ချိန်နိုင်လေသည်။ ဤကျမ်းကိုလည်း တချို့က
အဿယောသရေးသည့် ကျမ်းမဟုတ်ဟု အယူရှိကြ၏။

(၅) သုတ္တရာ လင်္ကာရ- ဤကျမ်းကို တရုတ်ဘာသာမှ ပြင်သစ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုထားသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်မူ မည်သူမှမပြန်သေးဟု သိရ၏။ ဤကျမ်း၌ ဗုဒ္ဓတရား၏ကျင့်ဝတ် သိက္ခာများအကြောင်းကို ပုံဝတ္ထုကလေးများဖြင့် ရေးပြထားလေသည်။ ထိုခေတ်က အိန္ဒိယပြည်လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းကို ခြယ်မှုန်းပြ ထားလေသည်။ ဤကျမ်းသည် ဝတ္ထုပုံပြင်စာပေ၌လည်း စာရင်းဝင် ဖြစ်ပေ၏။

အထက်ပါ ကျမ်းများအပြင် အဿယောသသည် “ဂဏ္ဍီတ္ထုတ္တ ရဂါထာ” အမည်ရှိ ဗုဒ္ဓနှင့် သံဃာအား ချီးကျူးဖွဲ့ဆိုထားသည့် ကဗျာ အဖွဲ့တစ်ခုနှင့် ‘ရဋ္ဌပါလ’ အမည်ရှိ ပြဇာတ်တစ်ခုကိုလည်း ရေးသား သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။

အဿယောသသည် ရာမာယဏ ကဗျာကျမ်းက လွဲလျှင် ရှေး အကျဆုံးသော သက္ကတကဗျာကျမ်းများကို ဖွဲ့ဆိုသူဖြစ်သည်ဟု ရာဟု လာသံကိစ္စည်းတို့က အယူရှိလေသည်။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဆရာတစ်ဦးဖြစ် သူ အဿယောသသည် ကာလီဒါသကဲ့သို့သော ကမ္ဘာကျော်စာဆို ပညာရှိကြီး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သက္ကတစာပေ၏အဦးဆုံးသောပြဇာတ်များကိုရေးသားသူဖြစ်နေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ သက္ကတစာပေသမိုင်း၌ သူ၏စာပေများကို ထိပ်တန်း က မော်ကွန်းထိုးထားရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ် ဦးအနေဖြင့် ဂုဏ်မယူဘဲ နေလိုမဖြစ်သည့် အချက်များပင် မဟုတ်ပါ လော။

ဤ ‘သုန္ဒရနန္ဒ’ မြန်မာဘာသာပြန်သည် မူလကျမ်းဂန်မှ အတိ အကျဘာသာပြန်ထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ ခြွင်းချန်ထားခဲ့သည့် အချို့ အချက်များလည်း ရှိပါသေးသည်။ အဓိပ္ပာယ်သဘောကိုသာလျှင်အဓိ ကထားပြီး ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာဆရာ၏ဆို လိုရင်း ပျောက်မသွားစေရန်မူ အထူးဂရုထားပါသည်။

ကပိလဝတ်နေပြည်တော်

ကပိလ ဂေါတမရသေ့သည် တရားရှင်အပေါင်းတို့တွင် မြင့်
 မြတ်သူ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး တရားအကျင့်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်ကျင့်ကြံ
 အားထုတ်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ တရားအကျင့်ကို စိတ်တိုင်းကျကျင့်
 ကြံအားထုတ်နိုင်ရန်အတွက် သူသည် ဟိမဝန္တာတောင်စောင်း၌ သခံမ်း
 ကျောင်း ဆောက်လုပ်ထား၏။ သခံမ်းကျောင်း၏ပတ်ဝန်းကျင်ကား
 လှပသော နွယ်ပင်သစ်ပင်များ ပေါက်ရောက်နေသည့် တောဟေဝန်
 ဖြစ်သည်။ မြေပြင်ပေါ်၌ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းသော မြက်ပင်များ ဖုံးလွှမ်း
 ၍ နေ၏။ ကြည်လင်သန့်ပြန့်သည့် ရေကန်များ၌ ကြာပွင့်များပွင့်
 လန်းနေကြသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိသော အသီးအပွင့်တို့ဖြင့် ဝေ
 ဝေဆာဆာဖြစ်နေသည့် သစ်ပင်ပန်းပင်များကြောင့် သခံမ်းကျောင်း
 ၏ အသရေမှာပိုမိုတိုးတက်၍နေသည်။ တောသစ်သီးဝလံများဖြင့်
 ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နေကြသည့် ရသေ့များ အများအပြားရှိသော်လည်း
 သခံမ်းကျောင်းမှာ လူသူမရှိသကဲ့သို့တိတ်ဆိတ်၍ နေ၏။ ကျေးငှက်
 များ ဥဒေါင်းများတွန်သံမြည်သံလောက်သာလျှင် ကြားရ၏။ သခံမ်း

ကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ ကျားစသော သားရဲတိရစ္ဆာန်များသည် သားသမင်ငယ်များနှင့်အတူတကွ သင့်တင့်စွာ၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ၊ လှည့်ပတ်သွားလာနေကြသည်။ ရသေ့များထံမှ တရားအဆုံးအမရရှိထားကြသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သခံမ်းကျောင်းရှိ ရသေ့အပေါင်းသည် အရိုးကြေကြေ အရေခန်းခန်းတရားအကျင့်ကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြလေကုန်၏။

ဣက္ခာကု မင်းမျိုးမင်းနွယ်မှ ဘုရင့်သားတော်အချို့သည် ရသေ့သူတော်စင်တို့ တရားအကျင့်ကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ရာဖြစ်သည့် ကပိလဂေါတမရှင်ရသေ့၏ သခံမ်းကျောင်းသို့ နေထိုင်လိုသည့် စိတ်ဆန္ဒဖြင့် ရောက်လာကြလေကုန်၏။ ထိုဘုရင့်သားတော်တို့၏ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်မှာ ရွှေတိုင်ကြီးများသဖွယ် ဖြောင့်တန်းပြီး ဝင်းဝါတောက်ပနေကြသည်။ သူတို့၏ ရင်အုပ်မှာ ခြင်္သေ့များ၏ ရင်အုပ်ကဲ့သို့ ပြန့်ကျယ်လှပေသည်။ လက်ရုံးများမှာလည်း တုတ်ခိုင်ကြီးမားလှပေသည်။ သူတို့၏ ဖခမည်းတော်သည် မိဖုရား၏စကားကို နားယောင်ပြီးလျှင် သူတို့အား နန်းတော်မှနှင်ထုတ်လိုက်လေ၏။ သူတို့သည် ဖခမည်းတော်၏ အမိန့်ကို ဦးရွက်ပန်ဆင်ပြီးလျှင် တောအတွင်းသို့ တိမ်းရှောင် ထွက်ခွာလာခဲ့ကြလေ၏။

ကပိလဂေါတမသည် သူတို့၏ဆရာဖြစ်လာလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် ယခင်က ကောဿဟူသော အမည်ဖြင့်ထင်ရှားခဲ့သော်လည်း ကပိလဂေါတမ၏တပည့်ဖြစ်သည့် အချိန်မှစပြီး ဂေါတမဟု တွင်လာခဲ့လေ၏။ သူတို့နေထိုင်သည့်နေရာ၌ သာက (ဟင်းသီးဟင်းရွက်) ပင်များအုပ်မိုးနေကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့ကို သကျဟုလည်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ကပိလဂေါတမရသေ့သည် ထိုဘုရင့်သားတော်များ၏တိုးတက်ကြီးပွားရေးကို လိုလားသည်ဖြစ်၍ တစ်နေ့သ၌လက်ထဲတွင် ရေကရားကို ကိုင်ပြီးလျှင် ဘုရင့်သားတော်များအား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

“ချစ်သားတို့၊ ကောင်းကင်ခရီးက ငါပျံသန်းသွားတဲ့အခါမှာ ရေကုန်ခန်းခြင်းမရှိတဲ့ ဟောဒီရေကရားက ရေစက်များကျလိမ့်မည်။ သင်ချစ်သားတို့ ရေစက်ကျရာကမှန်းပြီး ငါ့နောက်ကိုလိုက်ခဲ့ကြ”

ဘုရင့်သားတော်တို့သည် ဆရာရှင်ရသေ့ကိုရှိခိုးဦးတင်ပြီးလျှင် ဆရာရှင်ရသေ့ အမိန့်ရှိသည့်အတိုင်း မြင်းကထားသည့်ယာဉ်ရထားပေါ်သို့ တက်ကြလေကုန်၏။ ရှင်ရသေ့သည် ကောင်းကင်သို့ပျံတက်သွားပြီးလျှင် သင်္ခမ်းကျောင်း၏လေးဖက်ဘေးရပ်၌ ရေစက်ကိုသွန်းလောင်းချပေးလေ၏။ ဘုရင့်သားတော်များက ရေစက်ကျရာလမ်းကြောင်းအတိုင်း ယာဉ်ရထားဖြင့် ဆရာရှင်ရသေ့၏ နောက်သို့ လိုက်ကြသည်။ ထို့နောက်တွင် ရှင်ရသေ့သည် ဘုရင့်သားတော်များအား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

“ရေစက်ကျတဲ့နေရာ၊ ရထားဘီးရာထင်နေတဲ့နေရာကို မှတ်ပြီး အဲဒီနေရာပေါ်မှာ ငါကွယ်လွန်သွားတဲ့အခါ သင်ချစ်သားတို့ မြို့ပြတည်ကြလော့...”

ကပိလဂေါတမ ရှင်ရသေ့ကွယ်လွန်သွားသည့်အခါ ထိုသူရဲကောင်း ဘုရင့်သားတော်တို့သည် အရွယ်မာန်ဖြင့် အမုန်ယစ်သော ဆင်ကဲ့သို့ ရမ်းချင်တိုင်းရမ်း ကြမ်းချင်တိုင်းကြမ်းနေကြ၏။ လေးမြားကိုယ်စီနှင့် သားတိရစ္ဆာန်များကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ပစ်ခတ်ပြီး လက်စွမ်းပြနေကြသည့် ဘုရင့်သားတော်များ၏ ရက်စက်ကြမ်းတမ်းပုံကို တွေ့မြင်သိရှိရသည့်အခါ ရသေ့သူတော်စင်များသည် ထိုတောမြိုင်ကို စွန့်ခွာပြီး ဟိမဝန္တာဘက်သို့ထွက်သွားကြလေ၏။ ရသေ့ရဟန်းများ ဆိတ်သုဉ်းနေသော သင်္ခမ်းကျောင်းကို တွေ့ရသည့်အခါ ဘုရင့်သားတော်များသည် စိတ်ပျက်အားလျော့သွားကြကုန်၏။ သို့ဖြစ်၍ သူတို့သည် စိတ်ညစ်ညစ်ဖြင့် တောအတွင်းတွင် လှည့်လည်သွားလာနေကြလေရာ ကံအားလျော်စွာ သူတို့သည် တောအတွင်း၌ ရတနာအိုးများကို သွားတွေ့ကြလေ၏။ ထိုရွှေငွေရတနာများကို အသုံးပြုပြီးလျှင် သူတို့

သည် ကပိလရှင်ရသေ့ ညွှန်ကြားပြောပြထားသည့်နေရာ၌ လှပသော မြို့ကိုတည်ကြလေကုန်၏။

ထိုမြို့၏ပတ်လည်တွင်ရှိသော ကျုံးများမှာမြစ်များကဲ့သို့ ပြန့်ကျယ်ကြီးမားလှပေသည်။ မင်းလမ်းများမှာလည်း လှပဖြောင့်ဖြူးလှပေသည်။ မြို့တံတိုင်းများမှာလည်း တောင်ကြီးများအသွင်ကဲ့သို့ ကြီးကျယ်မြင့်မားလှပေသည်။ မြို့မှာ ဒုတိယရာဇဂြိုဟ်မြို့သဖွယ် တင့်တယ်သာယာလှပေ၏။ မြို့အတွင်း၌ရှိသော ပြာသာဒ်ဗိမာန်များနှင့် စနစ်တကျတည်ဆောက်ထားသည့် ဈေးရုံများမှာ အထူးပင် စိတ်ကြည်နူးနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်လေ၏။ ဝေဒကျမ်းတတ်ဗြဟ္မဏများကို ဖိတ်ခေါ်ပြီးလျှင် ဘုရင့်သားတော်များသည် မြို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ စည်ပင်တိုးတက်ရေးအတွက် မန္တန်များကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်စေခဲ့လေ၏။ ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်လာသူများအား ခုခံဟန့်တားရန် ခန့်ထားသည့် စစ်သည်တပ်သားများဖြင့် ဘုရင့်သားတော်များသည် အာဏာတန်ခိုးပြည့်ဖြိုးကြွယ်ဝ၍နေကြသည်။ အကျင့်သီလရှိသူ၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပရှိသူ၊ အမြော်အမြင်နှင့်ပြည့်စုံသူ၊ သူရသတ္တိရှိသူ၊ ပညာဉာဏ်ရှိသူ အိမ်ထောင်မိသားစုများကို ထိုမြို့၌ အိမ်ရာနေရာချပေးထားလေ၏။ လုံ့လဝီရိယဉာဏ်ပညာ စသောဂုဏ်အင်္ဂါရပ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံညီညွတ်သည့် အမတ်ကြီးများကို မိမိနှင့်သင့်တင့်လျော်ညီသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများတွင် ခန့်အပ်ထားပေ၏။

မြို့သူမြို့သားများ အပန်းဖြေရန်အတွက် မြို့အတွင်း၌ဥယျာဉ်များရှိလေသည်။ နေရာအနှံ့အပြားတွင်ရှိသော ရေကန်များမှာလည်း ကြည်လင်စိမ်းလန်းသော ရေအပြည့်နှင့်ဖြစ်၏။ လမ်းဘေးနေရာများ၌ နေချင့်စဖွယ် ခရီးသည်တည်းခိုစခန်းများကို ဆောက်လုပ်ထားလေသည်။ ဆင်မြင်းယာဉ်ရထားတို့ အပြည့်ဖြစ်သော်လည်း မြို့မှာသန့်ပြန့်စင်ကြယ်လှပေသည်။ ထိုမြို့၌ ဘယ်သူကမှမိမိတို့၏ဥစ္စာဓနကို ဖုန်းတောင်းယာစကာများအား ကွယ်ဝှက်မထားပေ။ မိမိတို့၏ပညာ

နှင့် ခွန်အားကိုမူ ကွယ်ဝှက်ထားကြလေ၏။

ထိုမြို့၌အခွန်အတုပ်ကို မတရားမစည်းကြပ်ပေ၊ သို့ဖြစ်၍ တိုတောင်းလှသည့် အချိန်ကာလတွင်မှာပင် ထိုမြို့သည် ဥစ္စာ ရွှေငွေ ဆန်ရေစပါးပေါများကြွယ်ဝပြီး လူနေစည်းကားသည် မြို့တစ်မြို့ ဖြစ်လာလေ၏။ ကပိလရှင်ရသေ့၏ ကျောင်းသင်္ခမ်းနေရာ၌ တည်ထားသည့် မြို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုမြို့၏အမည်ကို ကပိလဝတ္ထုဟုခေါ်လေသည်။

ကပိလဝတ္ထုမြို့သည် ဂုဏ်အင်္ဂါအရပ်ရပ်နှင့် ပြည့်စုံငြားသော်လည်း အရာတစ်ခုမှာမူ ချို့တဲ့၍နေ၏။ ထိုအရာကား အခြားမဟုတ်၊ ဘုရင်ဧကရာဇ် ဆိတ်သုဉ်းနေခြင်းဖြစ်၏။ ဘုရင့်သားတော်များ ထင်ရှားရှိနေသော်လည်း ဘုရင်ဧကရာဇ်ဟူ၍မရှိသေးသဖြင့် ထိုမြို့မှာ ကြယ်တာရာအရာအထောင်ရှိသော်ငြားလည်း စန္ဒာလဝန်းမရှိသော ကောင်းကင်ပြင်ကဲ့သို့ တင့်တယ်ထည်ဝါခြင်းမရှိ ဖြစ်နေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘုရင့်သားတော်တို့သည် ပြည်သူတို့၏ ဆန္ဒအရအရွယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြီးသော နောင်တော်အကြီးဆုံးအား ဘုရင့်အရာတင်မြှောက်ကြလေသည်။ ဘုရင့်အရာတင်မြှောက်ခြင်းခံရသော သားတော်အကြီးဆုံးမှာ အကျင့်သိက္ခာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ လိမ္မာရေးခြားလည်းရှိ၏။ နည်းပရိယာယ်လည်း နိုင်နင်း၏။ ထထကြွကြွလည်း ရှိ၏။ သူသည် စည်းစိမ်စံစားခံစားရန်အတွက် မဟုတ်ဘဲ တရားဓမ္မအတွက် ဘုရင့်အရာကို လက်ခံလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ နတ်ဒေဝတာများနှင့် အတူတကွသိကြားမင်းသည် နတ်ပြည် နတ်လောက၌ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်သကဲ့သို့ နောင်တော်ဘုရင်မင်းကြီးသည်လည်း မိမိ၏ညီတော်များနှင့်အတူတကွ ကပိလဝတ်နေပြည်တော်၌ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်၍ နေလေသည်။

ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန

အချိန်ကာလ ကုန်ဆုံး ကျော်လွန်လာခဲ့ပြီးသည့်နောက် တစ်ခု
 သော အချိန်သမယ၌ သကျအဆက်အနွယ်ဖြစ်သော ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန
 သည် ထိုကပိလဝတ်နေပြည်တော်၌ ထီးနန်းစိုးစံတော်မူလေသည်။
 သုဒ္ဓေါဒနဘုရင်သည် ခွန်အားဗလရှိသည်။ တော်တည့်ဖြောင့်မတ်
 သည်။ ပညာရှိသည်။ လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသည်။ နည်းပရိယာယ်
 လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်။ တည်ကြည်သည်။ တင့်တယ်လှပသည်။ ဣန္ဒြေ
 တို့ကို ချုပ်တည်းထိန်းသိမ်းထားသူဖြစ်သည်။ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို
 ခုံမင်မက်မောခြင်း မရှိ။ စည်းစိမ်ဥစ္စာကြွယ်ဝသော်လည်း မာန်မာန
 မရှိ။ ဘုန်းလက်ရုံးနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း သူတစ်ပါးအား မစော်ကား၊
 ရုပ်ရည်ရူပကာယနှင့် ပြည့်စုံသော်လည်း ခြေဖျားမထောက်၊ သူသည်
 ရှေးဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော်တို့၏ စံနမူနာ အတိုင်း တရား
 နှင့်ညီစွာ အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်၏။ သူ၏စိုးမိုးအုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ တိုင်းသူ
 ပြည်သားတို့သည် ဖခင်၏ ရင်ခွင်တွင် အိပ်သော သားငယ် သမီးငယ်
 ကဲ့သို့အကြောက်အရွံ့ကင်းမဲ့စွာဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာအိပ်စက်ကြရ
 လေကုန်သည်။

ဘုရင်မင်းကြီးသည် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည့် စကားမှန်လျှင် နှစ်
 မြို့ဖွယ်မဟုတ်စေကာမူ လေးလေးစားစားနှင့် နားထောင်သည်။
 အကျိုးမဲ့ပြုချက်ပေါင်းများစွာကို မေ့ဖျောက်ထားပြီးလျှင် အကျိုးပြု
 ချက်ကိုမူ အနုမြူပင်ဖြစ်လင့်ကစား နှလုံးတွင်မှတ်သားထား၏။
 ခိုကိုးလာသူတို့အား ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့၏။ ရန်သူတို့အား တိုက်ခိုက်
 ချေမှုန်း၏။ ဒုက္ခသည်တို့အား ကြည့်ရှုဆောင်မ၏။ တရားလမ်း
 ကြောင်းက လျှောက်မသွားသူများအား နှိပ်ကွပ်၏။ ဒုက္ခသည်တို့၏
 ဒုက္ခကို ဖယ်ရှားပေး၏။ နည်းပရိယာယ်ဖြင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို အုပ်
 ချုပ်၏။ အခွန်အတုတ်ကို တရားမဲ့ မစည်းကြပ်။

သူ၏တိုင်းနိုင်ငံ၌ ဘယ်သူမှအနှိပ်အစက် အညှဉ်းပန်းမခံရ၊
 မိမိ ဘုန်းရိပ်အောက်ဝင်ရောက်ခိုလှုံလာသူဆိုလျှင် အပြစ်ရှိသူဖြစ်စေ
 ကာမူ သူသည် မေတ္တာပြည့်လျှမ်းသော အကြည့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 နူးညံ့ချိုသာသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြိုဆိုသည်။

သိကြားမင်းနှင့် ပမာတူသော သုဒ္ဓေါဒနဘုရင်မင်းမြတ် ကပိလ
 ဝတ်နေပြည်တော်တွင် ထီးနန်းစိုးစံနေသည့်အခါ တရားကိုလိုလား
 သည့် နတ်ဒေဝတာများသည် ကမ္ဘာလောကတစ်ခွင်တွင် လှည့်လည်
 ပြီး တရားရှင်ကို ရှာဖွေကြလေ၏။ ထိုအခါတရားရှင်အစစ် သုဒ္ဓေါဒန
 ဘုရင်ကို တွေ့ကြလေသည်။ ဘုရားအလောင်းနတ်သားသည်လည်း
 ပထဝီမြေပြင်သို့ ဆင်းသက်လာပြီးလျှင် ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန၏ အမျိုးအ
 နွယ်ထဲ၌ သန္ဓေတည်နေရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်လေသည်။

ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒနတွင် မာယာအမည်ရှိသည့် မိဖုရားတစ်ဦးရှိ
 သည်။ တစ်နေ့သ၌ မိဖုရားကြီး မာယာသည် ဧရာဝတီ ဆင်ကဲ့သို့
 တောင့်တင်းသန်မာပြီး အစွယ်ခြောက်ချောင်းရှိသည့် ဆင်ဖြူတော်
 တစ်ကောင်ဝမ်းဗိုက်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်
 သည်။ အိပ်မက်အကြောင်းကိုကြားရသည့်အခါ အိပ်မက်ဖတ်ပညာရှိ
 ဗြဟ္မဏများက ဘုန်းကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံသည့် ထူးခြားသော သား

တော်တစ်ယောက်ဖွားမြင်လိမ့်လတ္တံ့ဟု နိမိတ်ဖတ်ကြလေ၏။

မွေးဖွားမှုကို ဖျက်ဆီးချေမှုန်းပစ်လိုသည့် ဘုရားအလောင်းမွေးဖွားလာသည့်အချိန်၌ တောင်နှင့်တကွသော ပထဝီမြေပြင်သည် လှိုင်းတံပိုးပုတ်ခတ်သည့် သင်္ဘောပမာ လှုပ်ရှားသွားသည်။ နေရောင်ခြည်ဖြင့် ဖျန်းပက်စိမ့်ထုံထားသည့် ပန်းပွင့်များသည် ကောင်းကင်ယံမှ မိုးရွာသကဲ့သို့ ရွာချလေ၏။ ဝေဟင်ပြင်၌မူ နတ်ဒေဝတာများ ပျော်မြူးကြသည့်ပမာ နတ်စည်များကို ဆော်ရွမ်းကြလေသည်။ သူရိယာနေမင်း၏အရောင်မှာလည်း ထူးထူးခြားခြားတောက်ပခဲ့လေသည်။ အေးမြပြီး မွေးရနံ့ကြိုင်ထုံနေသည့် မင်္ဂလာလေပြည် လေညင်းမှာလည်း ညင်းညင်းသာသာတိုက်ခတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ နတ်ဒေဝတာအပေါင်းတို့မှာ နှစ်ထောင်းအားရဖြစ်ကြလေကုန်၏။

ထိုအချိန်၌ပင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ မိဖုရားငယ်တွင် နန္ဒအမည်ရှိ သားတော်ကလေးကို ဖွားမြင်ခဲ့လေသည်။ နန္ဒမင်းသား၏ လက်ရုံးတို့မှာ ရှည်လျားကြီးမားလှပေသည်။ ရင်အုပ်ကလည်း ပြန့်ကျယ်လှပေသည်။ ပခုံးမှာမူ ခြင်္သေ့မင်း၏ပခုံးနှင့်ပမာတူ၏။ မျက်လုံးများကလည်း နွားလားဥဿဘ၏မျက်လုံးကဲ့သို့ ဝိုင်းစက်ပြူးကျယ်လှပေ၏။ ရုပ်ရည်ရူပကာယအလွန်တရာ လှပသူဖြစ်သောကြောင့် သူ့ကို သုန္ဒရ (လှသူ) ဟုလည်းခေါ်ကြသည်။

သိဒ္ဓတ္ထနှင့် နန္ဒမင်းသားနှစ်ဦးတို့သည် မင်းညီမင်းသားများ တတ်အပ်သည့် အတတ်ပညာများကိုအတူတကွ သင်ကြားဆည်းပူးသည်။ နန္ဒမင်းသားသည် ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို တွယ်တာကပ်ငြိပြီး သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကမူ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့ကို ခုံခုံမင်မင်မရှိပေ။ သူအို၊ သူနာ၊ သူသေတို့ကိုတွေ့ရပြီးသည့်နောက် သိဒ္ဓတ္ထသည် ကမ္ဘာလောကအား အမိုက်တိုက်လွမ်းနေသည်ဟု ထင်မှတ်လေသည်။ သူ၏စိတ်နှလုံး၌ တခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား ကြင်နာသနားသည့် ကရုဏာတရား ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဇာတိနှင့်မရဏတရားကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုသည့်

စိတ်ဆန္ဒ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

လောကီအာရုံကို ငြီးငွေ့လာသည်ဖြစ်၍ သိဒ္ဓတ္ထသည် လွတ်မြောက်မှုကို ရှာဖွေရန်အတွက် တောထွက်ရန်ပိုင်းဖြတ်လိုက်၏။ သူသည် ညကာလတွင် မောင်းမမိသံများ အိပ်စက်နေသည့် နန်းတော်ဆောင်မှ၊ ကြာပွင့်များ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသည့် ရေအိုင်မှထွက်ခွာသွားသော ဟင်္သာကဲ့သို့ စိတ်ပျက်စွာဖြင့် ထွက်ခွာသွားလေ၏။

တထာဂတ

စည်းကားသိုက်မြိုက်လှသော ကပိလဝတ်နေပြည်တော်ကို စွန့်
 ခွာ၍လည်းကောင်း၊ သူ့အား ချင်ခင်ယုယသည့် လူအပေါင်းအား
 ခွဲခွာ၍လည်းကောင်း၊ လောကီစည်းစိမ်ချမ်းသာကို မျက်နှာလွှဲ၍လည်း
 ကောင်း၊ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အကျင့်တရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်
 ရန် တောဝနာသို့ ထွက်ခွာသွားလေ၏။

သစ္စာတရားကို ရှာမှီးလိုသည့် သိဒ္ဓတ္ထသည် ပထမမောက္ခဝါဒီ
 အာဠာရနှင့် သမ (ငြိမ်းချမ်းမှု)ဝါဒီဥဒကတို့၏အထံသို့ ရောက်သွား
 ပြီးလျှင် တပည့်ခံလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဆရာရှင်များထံမှ သူရှာမှီး
 နေသည့် သစ္စာတရားကို မရရှိသဖြင့် ထိုဆရာရှင်များအား စွန့်ခွာပြီး
 ထွက်သွားပြန်လေ၏။ သူတစ်ပါး၏အကူအညီဖြင့် သစ္စာတရားကို
 ရှာမတွေ့သောအခါ သူသည် ခက်ခဲသည့်အကျင့် (ဒုက္ကရစရိယာ)ကို
 ကျင့်ကြံအားထုတ်လေသည်။ ခက်ခဲသည့်အကျင့်ကို ကျင့်ကြံအား
 ထုတ်သော်လည်း သစ္စာတရားကို မတွေ့ပြန်သောအခါ သူသည်
 ခက်ခဲသည့် အကျင့်ကိုလည်း စွန့်ပယ်လိုက်ပြန်လေသည်။ ထို့နောက်

အစာကိုစားပြီး ဗောဓိညောင်ပင်ရင်းတွင် သွားထိုင်နေသည်။ သစ္စာ တရားကို မသိမမြင်မချင်း ထိုနေရာမှ မထဟုလည်း အဓိဋ္ဌာန် ပြုလိုက် လေသည်။ မာရ်နတ်မင်း၏စစ်တပ်သည် အနှောင့်အယှက်ပြုလာလေ သည်။ သိဒ္ဓတ္ထသည် မာရ်နတ်မင်း၏စစ်တပ်ကို အနိုင်ရရှိပြီးနောက် ပျက်စီးယိုယွင်းမသွားသည့် ထာဝစဉ်တည်မြဲနေသော သစ္စာတရားကို ရရှိသွားလေသည်။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား မိမိကိစ္စပြီးစီးအောင်မြင်သွားပြီဟူသည့် သတင်းကိုကြားရသည့်အခါ နတ်ဒေဝတာအပေါင်းမှာ နှစ်ထောင်း အားရဖြစ်ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုနေရာမှ တပ်ခေါက်ပြန်လာရ သည့် မာရ်နတ်မင်း၏စစ်တပ်မှာမူ စိတ်ပျက်ဝမ်းနည်းခြင်း ဖြစ်နေကြ လေ၏။

တောင်များနှင့်တကွသော ပထဝီမြေပြင်မှာ သွက်သွက်ခါတုန် လှုပ်သွားသည်။ မင်္ဂလာလေပြည်လေညင်းမှာလည်း ညင်းညင်း သာ သာ တိုက်ခတ်လာသည်။ နတ်စည်များလည်း ဆော်ရွမ်းကြလေသည်။ မိုးသားတိမ်လိပ်မရှိဘဲ ကောင်းကင်ပြင်မှ မိုးများရွာချလေ၏။ ပျက်စီး ယိုယွင်းခြင်းမရှိသည့် ပရမတ္ထသစ္စာတရားကို တွေ့မြင်သိရှိသည်ဖြစ် ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် အမြိုက်တရားကို ဟောကြားရန် ဗာရာဏ သီသို့ကြွရောက်လာခဲ့လေသည်။ ဗာရာဏသီမိဂဒါဝုန်၌ ဓမ္မစကြာ တရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထို့နောက် ပထမဦးစွာ ကောဏ္ဍည ကို ရဟန်းပြုပေး၏။

ဗုဒ္ဓသည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ လှိုင်းတံပိုးများ လွှမ်းလျက် ရှိသော သံသရာပင်လယ်ပြင်၌ ဓမ္မစကြာတရားဖောင်ကို စီးပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ကူးမြောက်ခဲ့လေသည်။ သူတစ်ပါးတို့အားလည်း ကူးမြောက်စေခဲ့လေသည်။ ဗာရာဏသီ၊ ဂယာ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့တို့၌ လူပေါင်းများစွာအား အမြိုက်တရားကို ဟောပြတော်မူလေသည်။ ထို့ နောက် ဖခမည်းတော်၏မြို့တော်သို့ ကြွရောက်ပြီး ချီးမြှောက်လိုသည့်

ဆန္ဒပေါ်လာသည်ဖြစ်၍ ကပိလဝတ်သို့ ကြွရောက်လာခဲ့သည်။ ထွက်ပြုထွန်းပလာသော နေမင်းနှင့်တူသော ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် လမ်းတကာတွင် လှုပ်ရှားသွားလာနေကြသည့် ကာမဂုဏ်အာရုံထဲတွင် နစ်မြုပ်နေကြသော လူအပေါင်းတို့၏ အဝိဇ္ဇာတရားကို နေမင်းသည် အမှိုက်မှောင်ကို ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်ပစ်သကဲ့သို့ ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်ပစ်လေသည်။

ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ရောက်သောအခါ အလွန်တရာ လှပတင့်တယ်သော ဘုံဗိမာန်တို့ဖြင့် ဝင့်ကြွားနေသည့် စိတ်နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ရာဥယျာဉ်တို့နှင့်တစ်ကွဖြစ်သော ကပိလဝတ်နေပြည်တော်အား ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားသည် တောကြီးတစ်ခုကိုကြည့်သည့်အကြည့်မျိုးဖြင့် ကြည့်လေသည်။ အကြောင်းမူကား သူသည် မိမိ၏မြို့ရွာမှ ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများနှင့်လည်းကောင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာများနှင့်လည်းကောင်း၊ အဆက်အသွယ်ဟူသမျှကို လုံးဝဖြတ်တောက်ထားပြီးပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

သားတော် ဂေါတမဗုဒ္ဓ နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်လာပြီဟူသည့် သတင်းကိုကြားရသည်ဖြစ်၍ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သားတော်အား တွေ့လိုသည့်ဇောဖြင့် မင်းပရိသတ်အချို့ကို ခေါ်ဆောင်ပြီး နန်းတော်အပြင်ဘက်သို့ အတင်းပြေးထွက်လာလေ၏။ ပျာယီးပျာယာဖြစ်နေသော ဖခမည်းတော်နှင့် လူအပေါင်းကိုတွေ့ရသောအခါ ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် ၎င်းတို့အား တရားဓမ္မဟောပြုလိုသည့် ဆန္ဒဖြင့် ကောင်းကင်တွင် ပျံကြွပြီး တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပြလေ၏။ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ကို တွေ့မြင်ရသည့်အခါ ဘုရင်မင်းကြီးနှင့် လူအပေါင်းတို့မှာ နှစ်ထောင်းအားရဖြစ်သွားကြပြီးနောက် ဂေါတမဗုဒ္ဓအား ဦးညွတ်အရိုအသေပြုကြလေ၏။ ခမည်းတော်မင်းကြီးနှင့် လူအပေါင်းတို့ မိမိအား ဦးညွတ်လာပြီဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိရသည်ဖြစ်၍ ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် ၎င်းတို့အား တရားဓမ္မကို ဟောကြားပြသတော်မူလေသည်။ ခမည်း

တော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်အကျွတ်တရားရာသွားပြီးလျှင် သားတော်
ဂေါတမဗုဒ္ဓအား ဆရာတစ်ဆူကို ရှိခိုးသကဲ့သို့ ရှိခိုးလေ၏။ ဇာတိ
ဒုက္ခနှင့် မရဏဒုက္ခကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ကြသည့် အခြား လူအ
ပေါင်းများစွာမှာလည်း အိမ်ရာကိုစွန့်ခွာပြီး ရဟန်းပြုကြလေကုန်၏။

